

De subjectieve ervaring en betekenis van wanen in de context van psychose

Waarom dit onderzoek?

Hedendaags onderzoek naar wanen in de context van psychose is veelal kwantitatief en daarbij beschouwt men wanen als foutieve en disfunctionele overtuigingen. Hiermee loopt men het risico om de ervaring en persoonlijke betekenis van wanen te missen. Hoewel er recent hernieuwde aandacht is voor de fenomenologische benadering van wanen, is de literatuur hierover beperkt.

Onderzoeksdoel

Het exploreren van de geleefde ervaring en subjectieve betekenis van wanen bij hulpzoekende personen met psychose, ongeacht de diagnose of thematische inhoud van de waan.

Hoe werd dit onderzocht?

De auteurs deden een systematisch literatuuronderzoek waarin ze studies includeerden naar de geleefde ervaring van wanen van patiënten van 14-65 jaar bekend met psychose.¹ Daarnaast voerden ze een kwalitatieve thematische synthese uit van eerstepersoonsperspectieven die veranderingen in het gevoel van het zelf, leefwereld en betekenis in relatie tot wanen beschreven.

Belangrijkste resultaten

Er werden 24 studies geïncludeerd (met in totaal 373 participanten). De meeste studies vonden plaats in (poli)klinische westerse behandelsettings. De deelnemers betroffen overwegend mannen met een (zelf-) diagnose binnen het schizofreniespectrum. De auteurs vonden drie overkoepelende thema's: 1. een radicale kentering van de leefwereld gedomineerd door intense emoties;

2. twijfelen over, verliezen en terugvinden van jezelf in waanvoorstellingen; 3. zoeken naar betekenis, behoren en samenhang.

Hoe zal dit onderzoek ons vak veranderen?

Dit onderzoek ondersteunt de these dat individuele en sociale betekenisgeving een centrale rol spelen in het ontstaan en onderhouden van wanen. Dit heeft klinische en psychotherapeutische implicaties, namelijk 1. dat het verliezen van of zoeken naar betekenis een voorspeller kan zijn van een vroege psychose en 2. dat ook na symptomatisch herstel van een psychose persoonlijke betekenisgeving aandacht behoeft gezien haar centrale rol in het herstelproces. Deze publicatie toont bovendien aan dat de *verstehende* fenomenologische psychiatrie ruim 100 jaar na het verschijnen van Karl Jaspers' *Allgemeine Psychopathologie* springlevend is.

LITERATUUR

- 1 Ritunnano R, Kleinman J, Oshodi DW, e.a. Subjective experience and meaning of delusions in psychosis: a systematic review and qualitative evidence synthesis. *Lancet Psychiatry* 2022; 9: 458-76.

AUTEURS

Karl Gerritse

Koen Bolhuis

E-mail: k.gerritse@amsterdamumc.nl

Deze rubriek komt tot stand in samenwerking met De Jonge Psychiater (www.dejongepsychiater.nl).